
X. Gabaix, A. Landier & D. Thesmar, *La protection du consommateur: rationalité limitée et régulation* (Conseil d'Analyse Economique), 2012

Dit is een boekje uitgebracht in de reeks van de Conseil d'Analyse Economique (CAE), een denktank van de Franse regering (zie www.cae-eco.fr). Het geeft een beknopt overzicht van economische theorie (inclusief gedragseconomie) rondom bescherming van consumenten en waarom die bescherming tekortschiet. De auteurs doen aanbevelingen om keuzes voor consumenten eenvoudiger te maken en te ondersteunen, om 'libertarisch paternalisme', zoals Sunstein en Thaler dat noemen,¹ te omarmen en om handhaving te verstevigen (onder meer door middel van een class action). Het boekje is nog geen honderd pagina's dik maar geeft genoeg stof tot nadenken. Bijvoorbeeld op het vlak van een standaardoptie bij pensioensparen.

J.G. Gräler, *Bruikleen, verbruikleen en geldlening* (Mon. BW B89), Deventer: Kluwer 2012

Dit boekje is uitgebracht in de B-serie van de reeks Monografieën BW, en in die B-serie wordt de indeling van het BW aangehouden. Voor geldlening is dat lastig, omdat die eigenlijk niet als contractvorm in het BW is geregeld (behalve dan als verbruikleen). Dat geldt algemener voor bankovereenkomsten, en (dus) ook voor overeenkomsten van geldlening tussen bank en consument. Intussen is wel het consumentenkrediet in titel 7.2A BW opgenomen. De behandeling van geldlening aan consumenten komt er helaas bekaaid van af in dit boekje. Wel is er kort aandacht voor onder meer de regeling van het consumentenkrediet en zorgplicht tegen overkreditering. Opmerkelijk vond ik dat de auteur op p. 89 stelt 'Woekerrente is niet toegestaan, want in strijd met de goede zeden'. Daarmee doelt de auteur kennelijk op een thans bestaande ongeschreven norm in het Nederlandse recht dat hoge rentes niet zijn toegestaan. Historisch en rechtsvergelijkend is er veel te zeggen voor deze stelling, maar toch betwijfel ik of ze naar geldend Nederlands recht correct is. Afgezien van wettelijke maximering van rente bij consumentenkrediet, zal toch met name soelaas moeten worden gezocht bij de wilsgebrekenregeling (dwaling, bedrog, misbruik van omstandigheden) of wellicht een economische misbruik van marktmacht als men van een enorm hoge rente af wil. Misschien dat woekerrente in crisistijden wel aangepakt kan worden met art. 3:40 BW, maar ik zie behoudens wettelijke rentemaxima niet snel ruimte voor een dergelijke (ongeschreven) zedelijke norm in het huidige tijdsgewricht. Dat de Duitse traditie van § 138 BGB een meer interventionistische rechtspraak heeft opgeleverd, doet daar niet aan af.

A.J. Verdaas, *De bancaire kredietovereenkomst*, Nijmegen: AAe Libri 2012

Dit boekje heeft een sterke focus op kredietovereenkomsten tussen bank en ondernemingen. Consumenten komen als zodanig helaas niet ter sprake, maar de algemene inleiding over kredietovereenkomsten in het algemeen is ook relevant voor de bestudering van consumentenkrediet. Bovendien komen de Algemene Bankvoorwaarden 2009 uitvoerig ter sprake, en die zijn ook op overeenkomsten tussen bank en consument van toepassing.

M.L. Hendrikse & J.G.J. Rinkes (red.), *De zorgverzekering* (ACIS-serie, deel 11), Zutphen: Uitgeverij Paris 2013

De zorgverzekeringsovereenkomst is een grensgeval: in naam een schadeverzekeringsovereenkomst die onder Titel 7.17 BW valt, maar in werkelijkheid zwaar gereguleerd in de Zorgverzekeringswet wat betreft acceptatie, dekking, tarifiering en wat dies meer zij. Over dit grensgeval gaat het boekje, dat een bundeling vormt van bijdragen aan een ACIS-symposium. Hendrikse opent met een overzicht van overeenkomsten en verschillen tussen het gewone schadeverzekeringsrecht en het zorgverzekeringsrecht. Rinkes behandelt Europeesrechtelijke aspecten zoals grensoverschrijdend zorgaanbod en de dekking daarvan onder de verzekeringsovereenkomst. Daarover – en dan met name over de zogeheten Patiëntenrichtlijn 2011/24/EU – gaat nog specifiek de bijdrage van Van der Touw. De bijdrage van Leerink gaat over gronden voor beëindiging en wijziging van zorgverzekeringsovereenkomsten. Hellegers ten slotte onderzoekt de vraag (en beantwoordt deze bevestigend) of statuten en reglementen van Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) voldoen aan de erkenningsvereisten die het Ministerie van Financiën hanteert voor erkenning van geschilleninstanties onder de Wft (art. 45 e.v. BGfo 2013).

S. Augenhof (red.), *Verbraucherrecht im Umbruch*, Tübingen: Mohr Siebeck 2012

Dit boekje bundelt vier congresbijdragen naar aanleiding van het 50-jarig jubileum van de bekende toespraak van president Kennedy voor het Amerikaanse Congres, waarin de vier fundamentele rechten van consumenten werden gepostuleerd: het recht op veiligheid, op informatie, op keuze en op gehoor.¹ De eerste bijdrage is van Augenhof. Zij schetst enkele actuele ontwikkelingen, gaat daarbij in op de bekende thema's zoals het Europese consumentbegrip, het GEKR, de verhouding tussen oneerlijke handelspraktijken en bedingen, en handhaving van Europees consumentenrecht. Een van de stellingen die Augenhof inneemt, is dat de scheiding tussen oneerlijke bedingen en handelspraktijken niet houdbaar is. In de bijdrage van Grunewald komt de titel 'De invloed van het Europese consumentenkooprecht' aan de orde maar vooral het GEKR. In de bijdrage van Trstenjak (inder-

daad, de A-G) staat de bijdrage van het HvJEU aan ontwikkeling en handhaving van EU-consumentenrecht centraal. In de laatste bijdrage schetst Köhler de procesbevoegdheid van consumentenorganisaties naar Duits recht en de plannen om deze collectieve actiemogelijkheid (verbods- en gebodsacties) uit te breiden van het handelspraktijkenrecht naar het mededingingsrecht.²

K. Sedlmeier, *Rechtsgeschäftliche Selbstbestimmung im Verbrauchervertrag*, Tübingen: Mohr Siebeck 2012

Dit boek is de bewerking van de dissertatie (Leipzig) van de auteur. De centrale these van Sedlmeier is dat consumentenbeschermingsregels ertoe strekken om te waarborgen dat consumenten hun vermogensrechtelijke autonomie en 'zelfbestemming' daadwerkelijk kunnen benutten. Om dat te bereiken, abstraheert het recht van een concrete beoordeling van de weerbaarheid van de betreffende consument en biedt het abstracte beschermingsmiddelen zoals informatieplichten, herroepingsrechten, formaliteiten, inhoudstoetsing en inhoudelijk dwingende regels die kwaliteit van dienstverlening waarborgen.

Het boek is dus een zoektocht naar de grondslag van consumentenbescherming; en dat wordt met name belangrijk als men 'grensgevallen' bespreekt. Dat doet Sedlmeier dan ook. Zo komt in het kader van het personele werkbereik van het consumentencontractenrecht de vraag aan de orde wat te doen met personen waarvan niet duidelijk is of ze als consument optreden, die als kleine ondernemer handelen, of die als vertegenwoordiger voor een ander optreden, of die als werknemer contracteren. Het boek van Sedlmeier typologiseert en categoriseert vooral. Op die manier kan zij bijvoorbeeld onderscheid maken tussen regels die autonomie bevorderen en vervangen, in contractenrecht dat vooral kijkt naar de omstandigheden waaronder wordt gecontracteerd enerzijds en contractenrecht dat naar typen contract kijkt.

F. Henning-Bodewig (red.), *International Handbook on Unfair Competition*, München: Beck Verlag/Hart Publishing/Nomos 2013

Dit handboek geeft een uitgebreid overzicht van het gebied van 'oneerlijke handelspraktijken' in de brede zin, inclusief het aanleunen tegen prestaties van anderen. Het gaat echter niet over 'unfair competition' in de zin van mededingingsrechtelijk verboden handelingen, maar vooral over oneerlijke handelspraktijken, vergelijkende reclame en dergelijke. Deel A van het handboek begint met een uitgebreide introductie van het onderwerp, waarin aandacht wordt besteed aan de wortels van het handelspraktijkenrecht – met zowel aandacht voor de bescherming van concurrenten tegen elkaar als voor de later opgekomen gedachte dat ook consumenten bescherming behoeven. In deel B komt de ontwikkeling van de internationale bescherming tegen oneerlijke concurrentie in brede zin aan de orde. Zo wordt aandacht besteed aan

1. Zie voor het Nederlandse feestje op 15 maart 2012: B.B. Duivenvoorde, 'Consumer law: the First fifty years', *TvC* 2012, afl. 3, p. 94 e.v.
2. Inmiddels in wetgeving omgezet: het nieuwe § 33 GWB zoals gewijzigd bij 8. GWB-Novelle, BGBl. 2013, Teil I, Nr. 32, p. 1738.

de ontwikkeling van het Verdrag van Parijs tot bescherming van de industriële eigendom (1883; met sinds 1900 een onderdeel over oneerlijke handelspraktijken) en het TRIPS-verdrag (1995). In deel C komen regionale beschermingsregimes aan de orde. Natuurlijk is er ruim aandacht voor EU-recht en dus voor de Richtlijn OHP en de Richtlijn misleidende en vergelijkende reclame. Maar ook Amerikaanse, Afrikaanse en Aziatische initiatieven worden behandeld. Ten slotte komen in deel D maar liefst 21 landenrapporten aan de orde – dit deel beslaat dan ook het grootste gedeelte van het handboek. We mogen Prof. Dr. Frauke Henning-Bodewig dankbaar zijn voor het samenstellen van dit zeer bruikbare overzicht van de verschillende regelingen op het vlak van de oneerlijke handelspraktijken. Ik ga het zeker vaak gebruiken.

Prof. mr. W.H. van Boom